

بہ نام نزدان پاک

طبق قانون مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و
بهداشتی آیا الزامی برای تعدد صدور پروانه های ساخت
وجود دارد؟

قانون مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی مصوب سال
۱۳۴۶

(۵۶ سال پیش)

انجام اصلاحات سال ۱۳۵۳

(۵۰ سال پیش)

اصلاح ماده ۱۳ قانون مذکور در سال ۱۳۷۹

(۲۳ سال پیش)

با توجه به رشد چشمگیر علم و تکنولوژی و تغییرات آشکار و سریع شرایط و مقتضیات تولید، اصلاح و به روزرسانی قانون، ضروری است.

نمونه هایی از اشکالات قانون فعلی:

در ماده ۷ جهت احراز مسئولیت فنی کارخانجات هیچ اشاره ای به رشته صنایع غذایی نشده است!

ماده ۷ - از تاریخ تصویب این قانون تأسیس هر گونه کارخانه یا کارگاه تهیه مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی منوط به تحصیل پروانه از وزارت بهداشتی و در مورد کارخانه‌ها پروانه تأسیس نیز از وزارت اقتصاد است شرایط صدور پروانه و طرز کار و تولید و بهره‌برداری و اداره مؤسسات مزبور در آیین‌نامه‌ای که وسیله وزارت بهداشتی تهیه می‌شود تعیین خواهد گردید.

تبصره - مسئولیت فنی کارخانه‌های مواد خوردنی - آشامیدنی - آرایشی و بهداشتی به عهده افرادی خواهد بود که در **قانون پزشکی - داروسازی - دامپزشکی - رشته‌های تغذیه - شیمی و علوم تجربی** دارای درجه تحصیلی دانشگاهی از لیسانس به بالا باشند و با توجه به رشته‌های مربوط (مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی) درجه تحصیلی رشته تخصص و میزان تجربه لازم برای مسئولیت فنی مؤسسات فوق‌الذکر که به موجب آیین‌نامه‌ای که به وسیله وزارت بهداشتی تهیه می‌شود تعیین خواهد شد.

در بند ۴ ماده ۱، عرضه جنسی که موعده مصرف آن گذشته باشد، جرم شناخته شده است. حال آنکه در دنیا به جای تاریخ مصرف، عبارت "بهترین زمان مصرف" قید میشود و از کالاهایی که این تاریخ در آنها سپری شده باشد، آزمون به عمل آمده و در صورت سلامت محصول، در مراکز خاص و تحت کنترل مصرف میشود.

جنس ← کالا

ماده ۱ - مرتکب هر یک از اعمال زیر در مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی مجازاتهای مقرر در این قانون محکوم خواهد شد:

۱ - عرضه یا فروش جنسی به جای جنس دیگر.

۲ - مخلوط کردن مواد خارجی به جنس به منظور سوء استفاده.

۳ - عدم رعایت استاندارد یا فرمول ثبت شده در مواردی که تعیین فرمول و رعایت آن و همچنین تعیین استاندارد و رعایت آن الزامی باشد.

۴ - فروش و عرضه جنس فاسد و یا فروش و عرضه جنسی که موعده مصرف آن گذشته باشد.

در بند ۵ ماده ۱، از رنگها و اسانس ها تحت عنوان مواد اضافی نام برده شده، حال آنکه این مواد جزو "مواد افزودنی" محسوب میشوند.

۵ - به کار بردن رنگها و اسانسها و سایر مواد اضافی غیر مجاز در مواد خوردنی یا آشامیدنی یا آرایشی یا بهداشتی و یا لوازم بازی کودکان.

بر اساس قانون فعلی دریافت چه پروانه هایی الزامی است؟

در ماده ۷ : تأسیس هر کارخانه منوط به تحصیل پروانه از وزارت بهداشتی است.

ماده ۷ - از تاریخ تصویب این قانون تأسیس هر گونه کارخانه یا کارگاه تهیه مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی منوط به **تحصیل پروانه** از وزارت بهداشتی و در مورد کارخانه‌ها پروانه تأسیس نیز از وزارت اقتصاد است شرایط **صدور پروانه** و طرز کار و تولید و بهره‌برداری و اداره مؤسسات مزبور در آیین‌نامه‌ای که وسیله وزارت بهداشتی تهیه می‌شود تعیین خواهد گردید.

تبصره - مسئولیت فنی کارخانه‌های مواد خوردنی - آشامیدنی - آرایشی و بهداشتی به عهده افرادی خواهد بود که در فنون پزشکی - داروسازی - دامپزشکی - رشته‌های تغذیه - شیمی و علوم تجربی دارای درجه تحصیلی دانشگاهی از لیسانس به بالا باشند و با توجه به رشته‌های مربوط (مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی) درجه تحصیلی رشته تخصص و میزان تجربه لازم برای مسئولیت فنی مؤسسات فوق‌الذکر که به موجب آیین‌نامه‌ای که به وسیله وزارت بهداشتی تهیه می‌شود تعیین خواهد شد.

در ماده ۸ : دو بار به صدور پروانه ساخت هر نوع فرآورده، اشاره شده است.

ماده ۸ - وزارت بهداشتی جهت صدور پروانه ساخت هر نوع فرآورده که در کارخانجات تهیه می‌شود مبلغ پنج هزار ریال و جهت صدور پروانه ساخت هر نوع فرآورده‌هایی که در کارگاه‌های مشمول این قانون تهیه می‌شود مبلغ پانصد ریال دریافت خواهد داشت که منحصراً به مصرف تأسیس و توسعه و تکمیل آزمایشگاه‌های مواد غذایی خواهد رسید.

در ماده ۹ : از پروانه بهداشتی یاد شده است.

ماده ۹ - تهیه‌کنندگان و سازندگان و واردکنندگان مواد خوردنی و آشامیدنی و بهداشتی و آرایشی که نوع مؤسسات آنها در آگهی وزارت بهداشتی قیدخواهد شد و در تاریخ تصویب این قانون و آیین‌نامه‌های اجرایی آن مشغول به کار هستند مکلفند ظرف شش ماه از تاریخ انتشار آگهی تقاضای **پروانه بهداشتی** از وزارت بهداشتی بنمایند به تقاضاهای رسیده در کمیسیون فنی مرکب از سه نفر از اشخاص صلاحیتدار به تعیین وزارت بهداشتی رسیدگی و ظرف شش ماه تصمیم کمیسیون بر رد یا قبول تقاضاها صادر خواهد شد. هرگاه در موعد مقرر تقاضای صدور پروانه نشود و یا کمیسیون تقاضای صاحب مؤسسه را رد نماید به دستور دادستان مؤسسه موقتاً تعطیل خواهد گردید. از دستور مزبور تا ده روز پس از ابلاغ می‌توان به دادگاه شهرستان شکایت نمود و دادگاه خارج از نوبت به شکایت رسیدگی کرده و رأی می‌دهد رأی مزبور قطعی است.

در ماده ۱۰ : به پروانه بهداشتی و ساختن اشاره شده است.

ماده ۱۰ - رد تقاضای صدور پروانه مانع از آن نیست که صاحب مؤسسه با رعایت مقررات ماده ۷ مجدداً تقاضای صدور پروانه بهداشتی و ساختن بنماید.

به آیین نامه اجرایی مواد ۸ و ۹، در تبصره ذیل ماده ۹ اشاره شده است.

ماده ۸ - وزارت بهداشتی جهت صدور پروانه ساخت هر نوع فرآورده که در کارخانجات تهیه می‌شود مبلغ پنج هزار ریال و جهت صدور پروانه ساخت هر نوع فرآورده‌هایی که در کارگاه‌های مشمول این قانون تهیه می‌شود مبلغ پانصد ریال دریافت خواهد داشت که منحصراً به مصرف تأسیس و توسعه و تکمیل آزمایشگاه‌های مواد غذایی خواهد رسید.

تبصره - آیین‌نامه‌های اجرایی مواد ۸ و ۹ به وسیله وزارت بهداشتی تهیه و پس از تصویب کمیسیونهای بهداشتی مجلسین به مورد اجرا گذارده خواهد شد.

در ماده ۱ آیین نامه اجرایی مرتبط با مواد ۸ و ۹ قانون، به ۱۲ نوع فرآورده اشاره شده است.

آیین نامه اجرایی ماده ۸ و ماده ۹ قانون مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی

انتشار ۱۳۴۷/۰۴/۰۵

مصوب ۱۳۴۷.۳.۲۵ کمیسیونهای بهداری مجلسین

ماده ۱ - مراکز ساخت و یا تهیه و یا نگهداری مواد مشمول ماده ۸ و ماده ۹ قانون مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی به شرح زیر تعیین می‌گردد:

۱ - مواد خوردنی و آشامیدنی

الف - فرآورده‌های گوشتی.

ب - فرآورده‌های ماهی و پرندگان.

ج - شیر و فرآورده‌های آن.

د - غذاهای تقویتی.

ه - فرآورده‌های انواع میوه.

و - فرآورده‌های سبزیهای خوردنی.

ز - انواع چربیها و روغنهای خوراکی.

ح - فرآورده‌های غلات.

ط - انواع شیرینی و قند.

ی - نوشابه‌های الکلی و غیرالکلی.

ک - شربت‌ها و ترشیا و فرآورده‌های آنها.

ل - چای و کاکائو و قهوه و مشابیهین و فرآورده‌های آنها.

نوع فرآورده : فرآورده های ماهی و پرندگان

نام فرآورده: کنسرو ماهی معمولی، کنسرو ماهی با فلفل قرمز، کنسرو ماهی با
شوید و

نام فرآورده : کنسرو مرغ

میتوان از بند ۳ ماده ۱ قانون استنتاج کرد که برای هر استاندارد ملی، صدور یک پروانه ساخت کفایت می کند.

ماده ۱ - مرتکب هر یک از اعمال زیر در مواد خوردنی و آشامیدنی و آرایشی و بهداشتی مجازاتهای مقرر در این قانون محکوم خواهد شد:

۱ - عرضه یا فروش جنسی به جای جنس دیگر.

۲ - مخلوط کردن مواد خارجی به جنس به منظور سوء استفاده.

۳ - عدم رعایت استاندارد یا فرمول ثبت شده در مواردی که تعیین فرمول و رعایت آن و

همچنین تعیین استاندارد و رعایت آن الزامی باشد.

طبق بند ۳ ماده ۱ قانون، تولیدکننده باید یا استانداردهای مربوطه را رعایت نماید یا فرمول ثبت شده را.

بنابراین با رعایت استاندارد مربوطه، نیازی به ثبت فرمول نمی باشد.
توجه به بار حقوقی معنا دار حرف ربط ((یا)) در این بند حائز اهمیت فراوان است.

با استدلال حقوقی مذکور، برای هر استاندارد ملی، صدور تنها یک پروانه ساخت کفایت می کند.

استاندارد ملی شماره ۲۸۷۰: کنسرو ماهی تون معمولی، شویدی، فلفلی و تنها یک پروانه ساخت

استاندارد ملی شماره ۳۷: انواع بیسکوئیت با طعم های نارگیلی، کنجدی، سبزیجات معطر و..... تنها یک پروانه ساخت

در شرایط کنونی، هر کارخانه صنایع غذایی از سازمان غذا و دارو، باید پروانه بهره برداری (کد IRC)، پروانه مسئول فنی و به ازای هر محصول با اندک تغییری در فرمولاسیون، یک پروانه ساخت مجزا دریافت کند.

همچنین به منظور استفاده از قانون ظرفیت خالی، باید برای هر محصول مشخص، به ازای هر برند تولیدی، یک پروانه ساخت مجزا دریافت شود که این امر مستلزم صرف هزینه و زمان و انرژی زیادی است.

مشکلات تعدد صدور پروانه ساخت:

- صرف وقت و توان کارشناسان واحدهای تولیدی به امور غیر ضروری
- صرف وقت و توان کارشناسان سازمان غذا و دارو و معاونت های غذا و دارو استانها به امور غیر ضروری و عدم امکان صرف وقت جهت انجام امور ضروری از جمله پایش باقیمانده سموم دفع آفات نباتی و کودهای شیمیایی در محصولات کشاورزی و ...
- نادیده گرفتن اصل محرمانه بودن اطلاعات واحدهای تولیدی
- تحمیل هزینه های سنگین به واحد های تولیدی جهت صدور پروانه های ساخت متعدد
- سرکوب نوع آوری و ابداع در تولید محصولات جدید
- نامطلوب شدن محیط کسب و کار به دلیل تمرکز بر روی نظارتهای پیشینی به جای نظارتهای

پسینی

رتبه‌بندی «سهولت کسب‌وکار ۲۰۲۰» - اکتبر (آبان) ۲۰۱۹

رتبه

تغییر رتبه نسبت به پارسال	نمره	کشور	رتبه
-	۸۶/۸	نیوزیلند	۱
-	۸۶/۲	سنگاپور	۲
+۱	۸۵/۳	هنگ کنگ	۳
-۱	۸۵/۳	دانمارک	۴
-	۸۴/۰	کره جنوبی	۵
+۲	۸۴/۰	آمریکا	۶
-۱	۸۳/۷	گرجستان	۷
+۱	۸۳/۵	انگلیس	۸
-۲	۸۲/۶	نروژ	۹
+۲	۸۲/۰	سوئد	۱۰
کشورهای منتخب			
-۵	۸۰/۹	امارات	۱۶
+۳	۷۸/۲	روسیه	۲۸
+۱۰	۷۶/۸	ترکیه	۳۳
-۹	۷۶/۷	آذربایجان	۳۴
+۱۹	۷۶/۰	بحرین	۴۳
-۶	۷۴/۵	ارمنستان	۴۷
+۳۰	۷۱/۶	عربستان	۶۲
+۱۴	۷۱/۰	هند	۶۳
+۱۰	۷۰/۰	عمان	۶۸
+۲۹	۶۹/۰	اردن	۷۵
+۶	۶۸/۷	قطر	۷۷
+۱۴	۶۷/۴	کویت	۸۳
+۲۸	۶۱/۰	پاکستان	۱۰۸
+۶	۶۰/۱	مصر	۱۱۴
-۱	۶۰/۰	کرانه باختری و غزه	۱۱۷
+۱	۵۸/۵	ایران	۱۲۷
-۱	۴۴/۷	عراق	۱۷۲
-	۲۰/۰	سومالی	۱۹۰

اخذ کد (IRC)، به منزله دارا بودن شرایط لازم جهت تولید در یک گروه از فرآورده های غذائی می باشد، بنابراین یک پروانه ساخت برای هر گروه از فرآورده های غذائی کفایت می کند.

پیشنهاد یک :

برای هر گروه فرآورده غذایی، تنها یک پروانه ساخت صادر گردد.
مشخصات و محتویات، در قسمت نشانه گذاری محصول درج گردد.

پیشنهاد دو :

برای هر استاندارد ملی محصول، تنها یک پروانه ساخت صادر گردد.

خرد در کارستان

بخت پارتان